

Maanviljelyn historia

Maanviljelyn tiedetään alkaneen Kiinasta jo 7000 vuotta ennen ajanlaskun alkua. Suomeen viljely rantautui muutama tuhat vuotta myöhemmin. Ensimmäisiä merkkejä kasvien viljelystä Suomessa on 5300 eea., mikä oli samoihin aikoihin kuin muualla Keski-Euroopassa. Ensimmäinen **viljelykasvi** on oletettavasti ollut tattari ja noin 500 vuotta myöhemmin Suomessa alettiin viljelemään myös hamppua. Viljelykasvit ovat todennäköisesti levinneet Suomeen Kiinasta. Aluksi maanviljely on ollut pienimuotoista toimintaa, koska ravinnon saanti tapahtui pääosin metsästämisellä, kalastamalla ja keräilemällä.

Ensimmäinen **viljakasvi** oli ohra, jonka viljely Suomessa aloitettiin 4300 vuotta ennen ajanlaskun alkua. Varhaisimmat merkit viljelystä ovat löytyneet Itä-Suomesta. Siitepölyanalyysin avulla on voitu selvittää maanviljelyn historiaa Suomessa. Aluksi kaikki viljely on ollut [polttoviljelyä](#). Polttoviljelyn muotoja ovat kaski- ja kytöviljely.

Ohran jälkeen viljakasvit alkoivat pikkuhiljaa yleistymään. Vehnää tavattiin Suomessa jo ennen ajanlaskun alkua. Varhaisella rautakaudella Suomessa alettiin viljellä ruista, joka nousi hyvin nopeasti ohran kanssa pääviljäksi. Kaura tuli hieman ruista myöhemmin. Suomen vanhimmat maataloustyökalut piikivisirpit ovat kivikauden lopulta ja vasta paljon myöhemmin on alettu käyttämään maanviljelyksessä auraa. Viljelytekniikat ja muokkavälineet paranivat vähitellen aikojen saatossa. Keskiajan kuluessa pellon muokkaus tehostui, sillä entistä kehittyneempiä työvälineitä oli saatavilla, kuten uusia auratyyppejä.

Ruotsin vallan aikaan maanviljely Suomessa oli vielä hankalaa, koska Suomessa ei ollut vielä kunnollisia viljalaatuja tai kehittyneitä viljelytapoja. Lisäksi viljelyalat olivat pieniä. Kasvua kuitenkin tapahtui, vaikkakin hitaasti, ja kaskenpolttokerrat sekä satokerrat kasvoivat. Osassa maata peltoviljely oli jo syrjäyttänyt kaskiviljelyn. 1700-luvulla peltojen sadot olivat jo kylvömäärään nähden miltei nelinkertaistuneet. Vasta, kun vanhojen tilojen halkominen tuli luovalliseksi, kasvoi peltoalojen määrä seuraavien vuosikymmenten aikana satojatuhansia peltotehtaareja. Kaskenpolttokerrat ja satokerrat lisääntyivät. Vähitellen maanviljelys elinkeinona oli kannattavampaa.

Maatalous koki suuria muutoksia 1800-luvulla. Tieto maataloudesta lisääntyi ja oli paremmin kaikkien saatavilla. Peltoviljelyn osalta mullistavinta työmenetelmien muuttumisessa oli se, että parempia työvälineitä alettiin käyttää sekä maatalouskoneet alkoivat pikkuhiljaa yleistyä. Kaskiviljely kiellettiin kokonaan 1800-luvun lopussa. Peltoviljelyssä siirryttiin kaksivuoroviljelystä kolmivuoroviljelyyn. Kääntöaurat otettiin yleiseen käyttöön, joka puolestaan tehosti peltojen muokkausta. Myös viljan käsittely koneellistui ja tehostui. Uusia koneita keksittiin ja otettiin käyttöön; esimerkiksi viskuri keksittiin samoihin aikoihin ensimmäisten puimakoneiden kanssa.

1900-luvulle asti maanviljelys oli varsin koneistamatonta. Tämä tarkoitti sitä, että ihmiset tekivät hevosten avustuksella pääosan peltotöitä. 1900-luvulla valtaosa Suomen väestöstä sai elantonsa maataloudesta. Tämä säilyi aina toisen maailmansodan jälkeiseen aikaan. 1950-luvulla koneellistuminen alkoi toden teolla ja jo 1960-luvulla voimakas koneellistuminen vähensi maatalouden apuna käytettävien hevosten määrää. Maanviljelyssä siirryttiin traktoreiden käyttöön, jolloin viljelypinta-alaa pystyttiin kasvattamaan ja maatalous tehostui. Viljantuotanto kasvoi 1960-luvulla myös siksi, että Suomessa alettiin käyttämään maataloudessa apulantaa.

EU:n jäsenyyden myötä ympäristöasiat nousivat maataloudessa keskiöön. Lannoitteiden käyttö oli kasvanut 1970-luvulta asti, joka oli aiheuttanut kuormitusta vesistöihin. EU-ajan alettua maataloudessa alettiin kiinnittämään huomioita enemmän ympäristötekijöihin.

Viljelijät sitoutuivat noudattamaan ympäristöhoito-ohjelmia. Ohjelmat sisälsivät määräyksiä esimerkiksi suojavyöhykkeistä, joita piti muodostaa peltojen ja vesistöjen väliin. Niissä asetettiin myös lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineille enimmäiskäyttörajoja. EU:n myötä myös maatalouden tukijärjestelmät muuttuivat.

Nykyisin maatalous kamppailee uusien haasteiden edessä. Maanviljelyn kannattavuudesta on keskusteltu pitkään. Suomessa on myös pitkään ollut vallitsevana suuntauksena maatilojen määrän pientyminen sekä jäljelle jäävien tilojen koon kasvaminen

